

Eatweeschu drauga

p a w a d d o n s

pee № 51 un 52.

20. un 27. Dezember 1845.

Apzerreschana par stahsteem no Ahbraäma.

Septinadesmita apzerreschana.

Swehtigs irr tas zilweks, kas to Kungu bihstahs, kam winna baußli lohti patihl. Za pascha dsinnmums buhs warrens wirs semmes, to taisnu zilts buhs swehtita. Vadohms un baggatiba buhs winna nammä, un winna taisniba pastahw muhschigi. Zà tu apsohli, Kungs, ceksch tawa swehta wahrda, teem darriht, kas tewis bihstahs; un fo tu apsohli, to tu arri peepildi. Valihdsi tad mums, Kungs, tewi bihtees, un ecleez' muins firdi un prahä patitschenu us taweem swehtreem baußleem, lai ir mums buhtu preeks no saweem behrneem. Amen.

Laffsim 1mas Mobsus grahmatas 24tä nodallä, no 50ta lihds 67tu perschinu, un apzerresim

Kà Rebekka gabje ar wezzaku un raddu wehleschenu Abraäma dehlam par feewu.

Runna, tà sazzija Rebekkas raddi wezzam Eliëseram, kad winni tam barribu bija uszehluschi preekschä, un tas wezzajs bija atbildejis: es ne ehdischu, teekams es sawus wahrduß esinu runnajs. Tad Eliëser arri usnehme, no galla teem stahstih wissu, kas bija notizzees, kà Abbraäms to bija subtijis, kà Deews winna zeltu bija labbi ischkihris, un kà Rebekka to bija usnehmuse. Un schinni sawä isteitschana winsch flaweja pee Abbraäma ihpaschigi diwas leetas, prohti: kà Deews Abbraämu effoht swehtijis ahryuß sawa namma un paschä sawä nammä. Deews mannu kungu irr swehtijis, tà stahstija Eliëser, baggatigi pee wissadem lohpeem, pee selta un sudraba, ar kalpeem un ar kalpouehm, bet ihpaschigi Deews, tas Kungs, mannam kungam sawu schelastibu pee tam irr parahdijis, ka manna kunga gaspascha Sahra paschä wezzumä mannam kungam dehlu irr dsemdejuse. Eliëser, Abbraämu flawedams, tam ne gribbeja zittu gohdu peeschkiert, kà tik ween scho gohdu: Abbraäms irr Deewam labß, Deews winnu peemihl un winnu swehti wissäs malläs. Zits prezineeks buhtu sazzijis tà: Naw ohtra tabda kunga pasaulë, kahds mans kungs irr, pee winna augßtu kungi, pee winna kehniini irr nahkuschi, tam gohdu doht; winsch irr warrens kungs, winsch 4 Austrina kehniinus karrä peewahrejis; winsch irr gudrs kungs, naw zits tik ismannigs pee lohpu kohpschanas un pee tam saimi isdsiht pee darba, kà winsch irr. Zits prezineeks buhtu meklejis Abbraämu, to zilweku, flaweht, Eliëser ne tà; winsch dohd tam gohdu un pateizibu, kam gohds un pateiziba nahkabs, prohti: Deewam. Arri Eliësera atnahfschamu Deews bija ischkihris, talabb Eliëser peeminn, Abbraäms tam effohts sazzijis: Staiga drohschi sawu zeltu, jo Deews sawu engeli tawä preekschä sub-

tihs, un lihs tawam zeltam labbi isdohtees. Rad Eliesers wissu pehz fahrtas
 bija isstahstijis, tad wünsch fazzija us Rebekkas raddeem; Un nu, ja juhs effat
 ted, kas gribb sechlastibu un peertizzibu pee manna kunga parahdiht, tad pa-
 sakkajt man; un ja ne, tad pasakkajt man to arridsan, tad es greelischohs jeb
 par labbu jeb par freisu rohku. Labbans un Betuels tam atbildeja: Schi lee-
 ta irr nahfufe no ta Kunga, mehhs ne warram us temi neds labbu neds taunu
 runnabt; Heimm to meiteni, lai ta irr tawa kunga dehla seewa. —
 Ta falka Rebekkas raddir: Schi leeta irr no ta Kunga nahfufe, ta labb
 mehhs ne warram ko preetim runnabt. Ja Deews tai meitenei nolizzis pee wihra
 isheet, pee tawa kunga dehla par seewu isheet, woi mehhs aisleegsim Deewam dar-
 riht, ko wünsch irr nodohmajis darriht? Ta fazzija Rebekkas raddineeki. Wiss
 labbi, bet no kam tad schee rabbi to simeja, ka tahs meitenes iseeschanas no
 Deewa nahfufe? Woi tad ne katra lauliba nahf no Deewa? Jaw preetschaja
 apzerteschana usnehmam, ka ne wissas laulibas nahf no Deewa, jo Deews
 rikween tohs laulineekus sawedd kohpa, kas pee winna turrabs, kas us winna
 wahrdu kohpa eet. Ja ne es, bet zits kahds no juns saliktu puissim un mei-
 tai pee altara rohkas kohpa, tad tatschu ne es winnus buhtu laulajis, bet tebe
 tas, kas tohs jauneeschus irr kohpa saweddis, tad juhs tak ne fazzitu: schis jeb
 tas pahris no winneem irr laulats! Ta patt atkal: ja es fazzitu kahdai
 meitai; ne eij pee schi wihra par seewu dshwoht, bet zits tai fazzitu: eij, ne
 faktehs ne neeka, wiss buhs par labbu, tad ta meita tak ne buhtu us mannu,
 bet us zitta zilweka wahrdu pee ta wihra aisgahjuse. Nu ta patt arri pee
 laulineekem. Kas ne eet us Deewa wahrdu kohpa, bet us tabdu wahrdu, kas
 ne nahf no Deewa, tee lai ne falka, ka tee pehz Deewa prahta irr sagahjuschi.
 Tam bruhrganam buhs eet to bruhsti mefleht, ittln ka Kristus irr gahjis me-
 leht to draudsi. Kristus pee tahs naw gahjis winnas flaisa waiga, winnas
 jaunibas, winnas mantas, winnas naudas pehz, bet wünsch irr gahjis ittln ar
 flaidru, beswiltigu mihleslibu pee tahs draudses, to eepreezinabt, tai peeschirt
 wissu labbu un wissu swehtibu. Un ta draudse, kas palikke pee winna, kas ne
 blahwe schodeen: „Stanna!“ un riht: „sit winnu frusta!“ ta winnu usneh-
 me ta labbad, ka ta atsinne: bes winna es palikschu trubziba un nabbadsiba
 un ja es ir dshwotu tal gemme, fur peens un meddus teff; bes winna man-
 nai sirdi irr ja paleel muhschigi nemeerigai, man flahpst pehz winna mihleslibas
 un apscheloschanas! — Ja tawa sirds tewim falka ta: ihsti patihkama un
 ihsti pehz prahta winna gan mamim ne buhtu, bet woi tad ne eedshwoschohs,
 ta patt winna naw tulscha no mantas! Ja tu mantas pehz, lauschu eeteif-
 schanas labbad sadohdees lauliba, ja tu eedohdees lauliba, meitai gohdu atdohf,
 jeb sawu taunu flehpt, ja tu to laulibas satti fleppeniba us sawu rohku effi
 sapinnis jeb sameglojis, un ja tu tad pehz, tahs pasaules labbad, Deewam
 arri wehli pee schihs faites druszin peedurt wirksu flacht, tad ne dohma, ka
 tawa lauliba tewim no Deewa nahfufe. Pee Rebekkas ta ne bija bijis. Ab-
 braams jaw ne sinaja, woi winna brahla meitai kahda manta bija, jeb ne, woi

ta bija skaista, jeb ne. Betuēls ne sūnāja, Elīseju usnēmdams un to zein-
dams, ka viņš prezīneeku savaī meitai usnēma; wīš pēe schīm prezībahni
bija notizēes, bes ka zilweki buhtu pēe tain fo gudrojuschi, ka tee sawu gudri-
bu, sawu padohmu buhtu peelikfuschi jeb peejaufuschi klahz; talabb Rebeekas raddi
salka: mehš ne warram ne fo vrettim runnabt; talabb tee salka: nemmā win-
nu, lai ta isēet no muhsu naimma, un lai ta paleef sawa funga dehlam par
seewu! — Muhsu deenās dohma tā: Ja tik kahds pahris irr rittigi salau-
lahš no mahzitaja, tad ta lauliba nahk no Deewa. Es dohmaju tā: ja Deews
laulineekus suhtihš pēe mahzitaja, tad ta lauliba arri pastahwehš, jo irr schēit
buhš pateefigs tas Deewa wahrds: Ja schiš padohms, jeb schiš darbs irr no
zilwekeem, tad tas taps isnihzinahš; bet ja tas no Deewa, tad juhs ne warrešet
to isnihzinahš, ka juhs ne tohpat atrasti ir prett Deewa farrodami. Woi tad
Kristus sawu draudst atstahj? Wīnsch irr aisgahjis us debbesin, bet tatschu
ta draudse irr un paleef ar winnu un pēe winna. Ja basnizās teesa darzitu
tā: kad wihrs jeb seewa to wahrdu salka: es ne gribbu wairs ar laulibas pūffi
dshwoht, — ja us scho wahrdu basnizās teesa katru pahri schkirtu; fo juhs doh-
majeet: woi tad ne buhtu wairak to atschkirtu seewu un wihru, ne kā to lan-
latu? Pateefi, starp 10 — labbi ja weens pahris nodshwotu sawu muhschu
kohpā. Kas tad tohs laulineekus kohpā saturr? Likkumu pahtaga, waldischā-
nas spehš, bet ne Deewa wahrds. Sinnams, waldischānas spehš; gam arri
nahk no Deewa, ja tas stahw prett to launu un sa-eet ar to labbu; bet ja juhs nahkku
pēe Deewa galda us muishas sinnu, ja apsinnotu laudis: schai swehtdeenā schim, ohtrā
zittam nowaddam buhs eet pēe Deewa galda, woi tad juhs arri eetu ar tahdu firdi, ar
tahdu preeku pēe Deewa galda, kā taggad juhs nahkat, ne no muishas, bet no Jesus
Kristus apsinnoti, kurrā laikā juns buhs pēe Deewa galda eet? Darbi, kas naw
strahdajami ar kahju jeb ar zittu kahdu meefas lohzeeki, woi tad us tahdu dar-
bu warr speest ar warru? Wan dohmaht ne. Nu tā patt waldischānas spehš
warr laulineekeem rohkas saturreht kohpā; bet kā buhs ar firdim? kā buhs ar
firds patilshānu? Un kur ta patilshāna wairs naw, woi tur buhs tahda sa-
weenoschānāhs, kā pēe laulateem draugeem buhs buht? Waldischāna ne schēter
laulatus draugus tuhdat us winnu gribbeschānu, tai zerribā: kas zilwekam naw
eespehjams, tas Deewam irr eespehjams; Deews spehj in nemeerigus prahtus
sawest eeksch weenprahtibas kohpā, bet ja nu tee prahti paleef nemeerigi nai-
digi lihds patt kappu weefas, woi tee tad aisees pēe Deewa, mirruschi, kā lau-
lati jeb atschkirti draugi? Ta lauliba jaw naw ne ween meefiga, bet garriga
saweenoschānāhs, un kur garrigi laudis irr saweenoschānāhs, kas tur schkirt?
Ar kahdu sohbeni tu pahrschēkeli puscham garrigu saweenoschānu? Arri us
laulatu draugu mihlestibu buhs to wahrdu simeht, fo tas Apustuls Pahwils
raksta (Reem. gr. 8, 38.): Es sinnu teescham, ka neds nähwe, neds dshwiba,
neds engeli, neds waldischānas, neds spehki, neds klahtbuhdamas, neds nahkamas
leetas, neds angstums, neds dshlums, neds kahda zitta raddita leeta muhs ne
warrehs schkirt no Deewa mihlestibas, kas irr eeksch Kristus Jesus, muhsu

Runga, fo Deew's irr sameenoj's, fakka tas rakks, to ziweweem ne buhs
 schfirt. Un fur Deew's ofkal ne sameeno, tur ne buhs lauliba dohte'es. La-
 labb, fas schfeetahs no Deewa salaulahis, tam ne buhs schfirt'es muhscham.
 Nahwe, waldischanas speh's no Deewa salaulatus draugus ischfirt'e us ibsu
 laizinu, bet tee dabbu aikal kohpa sa-eete'es us lihgs'mibu un us preeku. Al!
 kaut es ar engetu mehleb'm var to swehtu laulibu us juns warretu runnabt,
 lai juhs ar drebbsch'anu un ar bihsasch'anu pee tahs swehtas laulibas eetu flabt;
 lai juhs ne ka pa meegeem, bet ar drebbsch'anu un bihsasch'anu to aysoblischa-
 nu pah'r sawah'm lubyah'm laistu, ar fo juhs ne tifween weens obtram, bet tam
 dshwam, swehtam, tainam, siipram Deewam aysoblat'es, zits pee zitta eelsch
 miblest'as turrete'es libds patt fappu weetin'as! Pateesi, ta lauliba irr swehta
 sameenoschanahs, un Deew's eemihl laulibu, jo ta saturr wissu pasauli kohpa,
 tai pasaul'e peeschfirdama eedshwotajus, fas tanni dshwo un kustahs un irr.
 Jau esmu peeminnejis, ka labb ta lauliba muhsu deenas tif retti irr sweht-
 itta, ka labb Deewa swehtiba tif retti nahf var laulateem draugeem; ta labb
 prohti: ka tee laulineeki saprezzahs bes wezzaku sinnas, ka tee ne prezz pehz ta
 ziwewa, bet pehz winna mantas, ka tee apnemmahs, papreckschu manziba dsh-
 wofuschi. Bet weenu leetu wehl ne esmu peeminnejis, zaur fo laulati draugi
 brihscham tif sifki dshwo, un schi weena leeta irr schi: kad wezzaki sawu behr-
 un speesch lauliba eelscha. Juhs essat lassijuschi, ar kahdeem siipreem wahr-
 deem es juhsu behneem jau esmu peekohdinajis un peetejis, lai winni juhs
 qohda un zeeni un flausa, lai tee ne sehj us juhsu affarahm, jo to darridami,
 tee ne redsehs ne kahdu swehtibu no ta Runga, un juhs buhsset wehlejuschees
 sawa firdi: al! kaut tee jauneki tohs swehtus wahrdinus peenemtu un pehz
 teem dshwotu un darritu. Echodeen mannim irr ja-mahja juhs, tohs wezza-
 kus, pehz teem raksteem. Redu, kad Eliesers ar Rebellas raddeem wissu bija
 norunnajis, kad tee jaw bija kohpa ehdufchi un dsehrufchi, un Eliesers pee teem
 jaw bija nakti pahrgullejis un ta aiseeschanas deena jaw bija ittin turu at-
 nahfufe, kad Eliesers ne labwahs peeluhgtees wehl ilgaki pee teem kawete'es, saz-
 ydam's to wahrdu: Atlaideet man pee manna funga; es ne warru juhsu lihgs-
 sch'anu pallauscht un wehl desmits deenas pee juns walift, atlaideet man, ne
 aiskaweseet man, sapehz. Ta tas Rungs mannam zeltam lizzis labbi isdohte'es.
 Kad Eliesers teem schohs wahrdu's bija sazzjis, tad tee sazzija ta: Lai meh's
 to meitinu sawam un winnu jautajam; jautajim winnu paschu, fo winna pee
 tam sazzis, woi tai arri patikschan'a buhs pee wihra iseet, un pee schi wihra
 iseet? Tad tee aizinjaja Rebellu un us to sazzija: Woi tu gribbi ar scho
 wihru eer? Un ta sazzija: es eeschu. Tad tee atlaide Rebellu, sawu mahsu,
 un winnas einmu, un Abbraama kalpu un winna wihru, un tee swehtija Re-
 beffu, tai wissu laimi, preeku un labflahsch'anu wehledami. Kaut Rebellas rabbi
 bija Elieseram papreckschu sazzijuschi: Schi leeta nahfufe no ta Runga, muns
 narw ne fo prettim runnabt, kaut teem firds wehlejahs Rebellu pee Abbraama
 debfa islaift, un kaut tee jaw preeka maltiti bija kohpa turrejuschi, tad tatschu

de tee noprassa paschai bruhfei, woi tai patifschana eet, un winni tai meitenei to
 Ine noprassa palluffu, turprettim pascham prezineekam un wissam naminam
 mdsirdohr. — Un kad ta meitene to wahrdu isfalka: es eeschu, man irr pascham
 un patifschana eet, tad winni to iswadda no mahjabur ahra.

Idonnu Da irr negohdiga un besdeewiga buhschana, fo atrobnam pee augstas un
 semmas kabras laudim pee mums, ka wezzaki speesch behrnus lauliba eescha.
 Pee mums daschi wezzaki sawu behrnu turr ka webrgu, winni to turr flimmaki,
 mane ka dsimis-kungs turr sawu dsintu zilweku. Kad tas behrns arri tais gad-
 dos irr, ka tam jaw pilniga sapraschana un labba apkerschana, tad tee tatschu
 sawu behrnu gribb allaschin wehl west pee pawaddas un tam ne gribb usweh-
 leht darriht pehz sawa pascha padohma un pehz sawas atsehgschanas, ta ka
 winsch irr nodohmajis darriht. Winni ne wehle ne maf behrnam vakht sawa
 parwatta, winni to turr weenumehr sajuhgtu, behrnu dsiht ar labdu wesumu
 teem patihf. Kalps, kas sainneeka maifi ehd un sainneeka darbu strabda, tas
 dabbu pee tahs maifes arri sawu lohni un brihscham labbu wahrdu un pateizi-
 bu flahrt, bet zil dascham dehlam un zil daschai meitai ja-eet deenahm un nak-
 tim pee wezzaku darbeem, un teem wairak naw ka weena kabra drabnu mug-
 gurá, un tal deena fo pa-ehst un launi wahrdu pa pilnam. Kalps sainneekam
 usfalka un sew mellejabs zittu sainneeku, ja tam pahri darra, bet fo sabds
 nabaga behrns lai darra, ja wezzaki tam darra pahri? Daschi wezzaki pee
 infewim dohma ta? Tas behrns jaw irr mans, no mannum winsch irr dschwib-
 bu nehmees, Deews winnu mannum irr dewis man par labbu, man arri dees-
 gan pubhna irr djiis ar winnu, lai nu winsch pubhejabs par mannum, ta es
 winna labbad esinu geuktumu nessis un behdas redsejis. — Wiss par labbu,
 bet tatschu ja-leef wezzakeem wehra: Taws dehts naw wepris, un tawa mei-
 ta naw gohws lohps. Sawu lohpu tu warri pahrdohr, tu warri to dsiht, ka tew patihf,
 tu warri tam dschwibu atnemt, ja tew patihf; bet ja tu winnu aplam dsihfi un tam pahri
 darriht un to bendesi, tad tu buhst flirts Deewam un zilwekem, jo Deewa wahrds
 mahza: tas taifnajs apschelojabs par sawu lohpu, un mehs sakkam no tabda
 zilweka, kas lohpan darra pahri: woi allis warr aplam zellu rahdih? Ieb woi
 lohps ismahzih lohpu? Swehti rakhti gan mahza: Juhs behrn, esseet teem
 wezzakeem paklaufigi wissas meetas, jo tas irr tam Rungam labpatifams. Bet
 tee arri peeleef tohs wahrdu flahrt: Juhs wezzaki, ne eekalmajeet, ne tirrina-
 jeet sawus behrnus, lai tee prahta ne samiffabs. (Koloff. gr. 3, 21.) Juhs taf
 to sawas laulibas ne esseet lohpu, juhs jaw essat zilwela behrnu sadshwojuschi,
 un tad turrast sawu behrnu arri ka zilweku. Islohtat, iskaidrojeet sawam
 behrnam prahtu un sapraschannu paressi, gabdajeet, ka winsch weenemmahs gu-
 dibá, un ja winsch tais deenas irr nahzis, ka tas pee pilna prahta irr, tad
 wehlat tam arri darriht pascham pehz sawa prahta, ta ka winsch pee sewim
 to irr noredsejis par labbu. Tas irr Deewa liffums, ja tee behrni no behrnu
 deenahm irr isgahjuschi ahra, kad yuffis pee 25, un meita pee 20 gaddeem irr

tad teem behrneem irr ja-eet wairumâ um mums teem wezzeem irr ja-eet ma-
 sunâ. Bet nu daschi wezzaki sawus behrnis gribb weenimehr turreht kâ eeksch
 walga eeseetus, un ne gribb teem uswehleht darriht, kâ behrns pats irr noressejis
 sawu zettu labbu essam. Jubs taggad brehzat un waimanajeet, kad waldischa-
 na juns atreimin dehlus, un tohs leet karra-deenessi, un zil daschs wezzakajs
 sawu behrni eegruhsch jo leelakâ karrâ, ne kâ tas karsch irr, fur saldatam ja-
 eet eekschâ! Saldatam karsch pahreht ihhi, un winsch woi pelna jeb paspehle;
 bet karsch un nemeers eeksch laulibas, tas irr ja-zeesch ilgi. — Jaw 3 reis to
 esnu sadshwojis, kâ laulats wirs pats no sawa prahtha irr gahjis karrâ-dee-
 nessi eekschâ, fazzidams tâ: seewai ne warru istapt, tad raudschu woi buhschu
 feiseram labs. Gudrajs Salamans mahza (Nahz. 4, 6.): Weena sawa pilna
 ar meeru irr labbaka, ne kâ abbejas sawas pilnas ar grubtumu un firds-wahr-
 goschannu. (Sakk. wahrdi 15, 16.) Labbak' irr masuns ar ta Kunga bihjaschannu,
 ne kâ leela manta ar dauds raisehm. Labbak' irr weens wirrums kahpostu, fur
 miblestiba irr flacht, ne kâ barrohts wehrsis ar cenaidibu. Gudrajs Sibraks
 mahza: Lai sahpes buht, kahdas ween buhdamas, lai tikkai firds-sahpes ne
 nahf; lai arri usknuns buhtu, kahds buhdams, bet seewas niknuns lai ne
 nahf. Labbak' es gribbetu pee lauwahin dsihwoht, ne kâ pee niknas seewas.
 Behdiga firds, noskunnis waigs un firds mohzibas irr tam, kam launa seewa
 irr, gurdenas rohlas un nogurruschi zetti; tahda sawu wirru ne darra laimigu.
 Nikna seewa irr kâ sajuhgs wehrschu pahris, kas sajukkuschi; kas wimmu dab-
 bu, tam tâ patt buhs, itt kad kas karpju nemm. — Wiffas behdas irr pa-
 zeeschamas, kad tikkai meers zilwefam sawâ faktinâ un sawâ firdi! — Ja tu
 sawam behrnam ne dohdi meeru lihds us zettu, un ja wiffu leelo pubru tu sam
 westu pakkat, tu to tatschu grubdi nelaimê un behdas eekschâ. Ta irr neprah-
 tige walloda, fo daschi wezzaki sakka: gan eedshwofees, gan apraddihs, neba
 nu pirnee, kas sa-eet saspeesti kohpâ! Us tahdu wallodu atbildu: Neba arri
 pirnee buhs, kas dsihwo nelainnigi kohpâ. Tatschu jubs, wezzaki, paschi essat
 laulibu turrejuschi, jubs jaw paschi sunat, woi tad ta laulibas deena irr weena
 deena? — Kur laudis pehz patifschanas un pehz Deewa prahtha sa-eet kohpâ
 — ir tur wels kahrina us bahrschanohs, eenaidu, atreebschanohs — ne wehl
 fur laudis lauliba sagahjuschi bes miblestibas un patifschanas. Kur katra mai-
 ses druppatina un kattr deega paweddentinsch ne peederr weenam, bet dirweem,
 zil ahtri wiss-masakas lectinas pehz, ne zettsch sribdinsch un sawahrdoscha-
 nahs! Ja nu laulateem draugeem miblestiba irr, tad ta miblestiba tahs dusmas
 ahtri nospeesch un noslahpj, bet fur ta miblestiba naw bijuse un arri pehzat
 naw gaddijusees, — kas tur to eenaidu noslahps? Tur tad dsihwo kauschanas,
 lemmoschanas, tur ne dohd weens ohtram wairs labbu wahrdu, tur ne samau-
 na, ar kahdeem dubleem paschi sawu gohdu buhtu sakehsijuschi; tur dsihwo
 kohpâ ne us to, Deewa walstibu pless, turprettim us to, Deewa walstibu is-
 adrdih abra. Zil daschs behrns jaw dabbujis us saweem wezzakeem brehht:
 wat rehws! wat mahte! kam bija juns mannim tâ darriht! Zil daschs behrns

zaur wezzaku neprahtibu un besdeewibu, zaur tam, fa wezzaki to lauliba spee-
 duschi eefschâ, labs bijis, eefsch laulibas irr samaitajees, eefsch laulibas palizis
 siktis. Un fa labb to wezzaki darra? Deeka gohda un neleetigas montas pehz
 Woi tur irr sayraschana, woi tur irr tizziba flabt?! Kas irr gohds, kas irr
 monta pee zilwekem? Gohds un monta isfuhd fâ twaiki, fo wehisch eefsch
 mahfuleem sakerr un par gaisu aisdjenn prohjam. Schodeen effi baggats faim-
 neeks, pahri tuffchi gaddi, weens ugguns grehks tewi darra nabbagu; schodeen
 effi usraugs, pahri pafschi leezineeki, trihs woi ischetras blehdigas mehles tewis
 iszett no waggares fedleem ahra. Mehsh jaw ikdeenas to dabujam redseht, zif
 neezigs zilwefa wahrds un zilwefa apfoblichana un zilwefa elkons irr. Ja
 wezzaks buhdams, sawu behnu speedi eefsch laulibas eefschâ, tad jaw tu ne pa-
 laujees wairs us Deewu, turprettim us sawu gudribu un zilwefa elkonu. Un
 swehti raksti mahza: Notahdehts irr, kas palaujabs us zilwefa elkonu, kas us
 fudrabu un selu sakfa: tu effi mans patwehrums.

Rebekka ne kluë no saweem wezzakeem speesta lauliba eet eefschâ, ta labb
 arri Deews to eefsch laulibas irr swehtijis, ittin fâ shaw rakstihst. Rebekka
 kluë Jhsaakam par seewu, un winsch to mihloja, un winsch tappe eepreezinahst
 par sawu mahzi; tam bija wehl stipraka mihlestiba, ne fâ mahstes mihlestiba,
 tam bija tiffuschas seewas mihlestiba.

Essam par schilm beidsamahm apzerreschanahm tiffu tiffam, gan weenadi,
 gan ohtradi, swehtu laulibu pahrrunnajuschi; essam isnehmuschi warr buht
 wiffu, fo ne buhs pee laulineeku kohpâ-reschanas atrast, un dands no jums lau-
 lateem draugeem buhs ta notizzees, fâ peeminnejam, fâ mahzjam, lai ne buhs
 notiftees. Daschi buhs dschwofuschi preefsch laika kohpâ, zitti buhs sagabm-
 schi bes wezzaku wehleschanas, zitti no wezzakeem jeb no zitteem laudim peerunnat,
 atkal zitti montas pehz, jeb lai nahktu zaur sawu laulibu leelâka gohda u. t. j. pr.
 un zif daschs labs no jums buhs sawa firdi uopuhtees un pee sewim dohma-
 jis: at! kaut schi swehta mahziba man buhtu agraki nahkuse, un kaut tas
 swehtajs gars man buhtu prahtu atwehris, fa buhtu to mahzibu arri peeneb-
 mis, tad mannim taggad labbaki flahrtsh. — Retti, retti atrohnam, fa laulati
 draugi dschwofu pehz Deewa, ta Runga, prahta kohpâ. Ja pahris tahds ne
 lemnojabs, ja tee abbi nesh kluffu sawu nastu, tad saklam no rahdeem laula-
 teem draugeem: tee dschwof labbi kohpâ. Deewam tahda kohpâ-dschwofschana
 ne peestis, Deews gribb, lai winna walfstiba zaur laulibu pleschabs, lai ne ween
 schinni pasantle zaur laulibu cenahktu zilwefi jeb eedschwoforaji eefschâ, bet lai
 zaur laulibu arri wairotsh tam Rungam to Deewa behnu pulzinsch schreit un
 sawa laika debbesis.

Lai buhtu farram no mums ta lauliba, kahda buhdama, woi dschwofam
 lainigi jeb nelainigi kohpâ, ja mehsh arri ne warretum fazzibt: muhju lauliba
 nahkuse no ta Runga, Deews muhs saweddis kohpâ — tatschu talabb ne essam
 wehl pasudduschi, ja tif pee laika gribbam atgreeslees pee Deewa. — Deews

eefpehj zilwekam eedoht jaunu prahtu un jaunu firidi, winsch spehj noslahyt wiffu launumu un bahrsibu pee mums, winsch spehj mihlestibu un patilfschanu, lehni- bu un pazetibu eelikt eefsch muhsu firidim. Turraitees talabb, laulati draugi, pee Deewa! Ne skattees, kahds skabbarg eefsch tawa tuwaka azz; samanni kà tewim pascham balkis irr azz. Ne pasuddini, tad te wi ne pasuddinahs, ne sohdi, tad te wi ne sohdihs. Peedohdi, tad tewim peedohs. Pazetees, tad irr tu pazetibu atraddisi. Lemmohts, ne lemmojees prettim, launohts ne launojees prettim, un tu salihdsinasi sawu tohru, un tu uswarresi sawu seeru un juhs dshwooseet lainigi, swehtigi, no Deewa apscheloti, no zilwekeem mihloti schin- ni pasaulè. Juhsu dshwibas laiks jums pahrees weegli un labbi, juhfu behr- nini jums usangs par preeku. Zilweka behrni, ne pohlat tihfchi sawu laimi un labklahschanu, ne eefahkeet jam schein ellè filditees, usnahs jums tahds beh- du karstums, ka juhs ne spehseet to pehz panest. Kungs Jesu Krist, tu amohst tahs mihlestibas, kas darra zilweku lainigu, kas tam peeschfirri wiffu labbu, lai swehtijahs schihs mahzibas pee muhsu firidim, mums un behrnu behrneem par labbu. Amen.

W. V.

Dseefma, kas ja-dseed, kad firids neffahs no grehka zella atgreestees.

Weld. No firids, Deews, te wi mihleju u.

1. Pee tew, Kungs Jesus! atnahku, Jo | 3. Us tew stahw manna zerriba; Kas
tu ar leelu laipnibu Man aizinaj's pee sewis, | zits gan manui pestija? Tu glabbejs mums
Zee grehki man itt smaggi speesch Un mohzi, | ween:weenigs; Tu arr tas ihstems palihgs
ka firids gruhti zeesch; Es patwerrohs pee | man, Zaur te wi ween man pestifchan', Tu
temis; Man zittadi buhs bohja eet, Prahts | taisnajs augsti zeenigs! Mans meera leels-
fewi toifnoht gan ne schteet; Schlihts irr | kungs un mans farg's, Itt stipra pils, ne kad
preefch Deewa gan ne kas, Arr' es behrns | ne bahrgs, Mans widdutaj's, mans pestitaj's.
tahs paifschanas. Kungs Jesus Krist, tu man | Za, ta taws tehws, leels schelotaj's Kungs
warr' glabht un palihdseht, Pee Debbees- | Jesus Krist! Es stipri tizz' un zerreju, Tu
Zehwa aishahweht. | ne leegfi man palihgu.

2. Man wiffai gruht irr grehku juhgs, | 4. Us preefchu, Kungs, es apfoblu, Us-
Gars idmissis, tadcht tew luhds, Schwabs | nemt to juhgu weeglaku: Tew klausibt, zil
gruhtibas man lehtibt. Tu, Kungs, jau mih- | ween jaudu; Tap meer' un preeku boudifchu,
lig' usnehmis, Par atgreesigeem labprahtis | Un wiffa labba peeaufchu. Ja tad arr' dasch-
Zeesht, mirt, un tohs ta swehtibt: Ko tee zaur | rief raudu. Kad nepehziha man uswarr, Un
grehkeem pelnijs, To tawa taisnib' deldeja, | ko gars ne grihb, meesa darr, Tad tatschu
Kaut es arr' daku schelighu Zaur tawahm wah- | stipri zerreschu, Tu pasneegfi man palihgu.
tim dabbutu! — Kungs Jesus Krist, stahw' tu | Kungs Jesus Krist! Zaur te wi ween es lai-
man klacht, Kad launs gars man sahlt lahr- | zigi Swehts klufschu, Un arr' muhschigi.

13.

PSR ZINĀ
FUNDAMENTĀLA
BIBLIOTĒKA
LATVIJAS
1918

Dr. W. Drikkeht. No Widssemes General-gubbernemente pusses: Dr. C. E. Napierofky.

Tas Latweefchu draugs.

1845 20. Dezbr.

51ma lappa.

Deewa wahrds irr dšhwš un spehziš.

Libsiba.

Rohti wežs buhdams, Beda, Deewa wahrdu mahžitajs, palikke neredzišs un staigaja, pee waddona rohkās waddihs, no pilšsehtas us pilšsehtu, no zee-
ma us zeemu, un fluddinaja Kristus preežas wehsti ar tahdu spehku, itt kà buhtu
wehl jauneklš. Rahdu reiši winna waddons to waddija zaur eeļeiju, kas ar
warreneem almineem kà peekaišta bija. Puifs, kas to waddija, no auschiga
prahta buhdams, us wezz-tehwu sazzija tā: Zeenigs tehws, dauds zilweki tē
sapulzinajušchees, gaida us sawu spreddiki. Neredzišgajs wezzihts tuhdat zehlahs,
islassija few swehtu rakstu weetu, isškaidroja to, pašubbinaja, draudeja, rahje
un eepreezinaja til firsnigi, kà assaras tam lehni pilleja us firmu bahrsdu. Kad
wansch nu sawu spreddiki tā, kà peeklahjāhs un kà bija eeraddis, ar swehtu
luhgšchanu beidse, un tohs wahrds sazzija: „Tew peederr ta walsiba, tas
spehks un tas gohds muhschigi muhscham,“ tad sauze tam apkahre dauds tuh-
stohschas balsis: „Amen! zeenigs tehws! Amen! Amen!“

Puifs, kas winnu waddija, istruhkās, ar firsnigu schelumu kritte zellōs
un subdseja wezzam sawus grehtus. Dehls, tā sazzija tas wezzajs: woi tu ne
effi lassijs Deewa wahrds, kad zilweki klussu zeetihs, tad tēc alkmini brehks.
Ne pulgo, dehls, wairs us preekschu Deewa swehtu wahrdu, jo tas irr dšhwš,
spehziš, greešch zauri, kà kahds abbeja puste greešigs sohbins. Un ja arri zil-
weku firdis tam par spihti apzeetinajāhs, tad wehl — kà dauds reiš noteek —
eelšch almineem rohdāhs meefigas firdis.

Tas leelš ugguns kalns Wesuhws, Neapetes walsi.

Ra scha kalna wirsgallu un to krahteri jeb to bedri, kas kalna gallā is-
bedsiš, til tad ween warr apmekleht, kad kalns meera stahw, to katts jau patš

sinnahs bes teifschanas. Zo tahda laika, kad winsch sah plohstees, tur buhtu
 bailiga leeta uskahpt, zaur teem sehwele duhmeem, fo wehisch warr padstht us
 to pussi, tur staiga, un zaur zittahm breefnahm. Daschu reisi jau zellineeki, pa-
 dauds drohschi buhdami, tur sawu dschwibu irr paspehlejuschi. Bet kad tahm
 pamahzisch-anahm klausa, fo tas wihrs dohd, kas tanni weentula mahja dschwu,
 un kad isdohdahs, labbus, uestizamus waddonus dabbuht, tad bes bailehm
 warr us to kalnu uskahpt. Kad us paschu to kalna gallu irr uskahpis, tad
 til pat stahwi eet atkal eeksch to krahteri eekschâ, kas irr bedre brihscheem dauds
 simts pehdu dsilka, un jo us appafschu eet, jo schaurak paleek, un pehdigi mas
 affu platta, woi brihscheem pa wissam sa-eet kohpa ka bikkera dibbens, un tad
 til atwerrahs, kad kalns no jauna sah ugguni isspant. Tas krahteris fagru
 reis, kad kalns plohsahs, istaisahs zittads, brihscham eekriht libds paschu bes-
 dibbeni, brihscham tohy peedsthts jo pilns. Ja drihkt til turu pee-eet, ka
 warr tai krahteri eekattitees, tad reds, kahds breefmigs un bailigs tas isstattahs.
 — Diwi Entenderi, kas 1826ta gadda November-mehnesi Wesuhwa kalnu irr
 apmeklejuschi, un eeksch krahteri nokahpuschi, stahsta eeksch sawahm grahmatahm
 rakstidami ta: „Kad mehs us to krahtera mallu bijam uskahpuschi, tad tas
 bija pilns ar duhmeem un twalkeem un stipru sehwele smakku. Mehs labbu
 brihdi sehbejam pee kahda karsta plihsuma un eeksch tahs karstas aises iswah-
 rijam wistu pautus. Leelas puhles muns bija eeksch to krahteri nokahpt. Schai
 breefmiga duhmu rihlle wihs isstattijahs pa gallam zittads, ne ka zittur pa
 semmes wirsu. Tur mehs teescham bijam pascha semmes eekschâ, tur ta muns
 sawas passchptas mantas brihnischka un ne-isprohtama wihs parahdija. Ta
 tekka, pa fo mehs nokahpam, bija itt ka apkafita ar daschadeem afimneem, kas
 gan smukki, bet lohti sawadi isstattijahs. Zo turak mehs krahtera dibbenam nah-
 zam, jo breefmiga kalna rihle muhsu azzim parahbijahs, kurrak eekschâ leels pulks
 atdsiffuschas lahwas — ta nosauz tohs karstus pluhdus, kas no kalna eekschas
 iswerd — kahrtu kahrtahm, ar semmi un pelneem sajauktas gulleja. 12ta
 November bija, kad redsejam, ka no-tahs leelas krahtera rihles appafsch muh-
 su kahjahm duhmu un twaiku padebbeschi uskahpe. Pee muhsu kahjahm un
 wiss-apkahrt gulleja leel sehwele gabbali, no kurreem daschi lohti sawadi is-
 stattijahs. Zitti bija itt in farkani, zitti atkal, ar dselsu ruhfu un alaunu sajakti, is-
 stattijahs bahli. Scheem klakkam redsejam leelus baltus gabbalus, kas libds
 pascham dibbenam nosteepahs, un kas zits ne bija, ne ka isdegguschas lahwas
 gabbali.“ — Des scheem Entendereem irr arri daschi zitti zihweki us Wesuhwa
 kalnu uskahpuschi. 1818ta gadda pars Wahz keisers un keisereene uskahpe,
 pawadditi no dauds augsteem kungeem. Tas bija ne ilgi pehz tahda laika, tur
 pulks lahwas no krahtera bija isweests, bet tatschu krahteris wehl arween ret-
 tas leesmas un isdegguschus alminus isspahwe.

Bezzi stahsti fakka, ka Wesuhwa kalns jau wairak ka 40 reises effoht de-
 dsis jeb ugguni isspahwis; daschu reis gan itt pa mas, ta ka teem zeemeem
 un tahm plisfehtahm, kas tur apkahrt rohdahs, mas fo kaitaja; bet brihscham

atkal til breesmigi plohsijees, ka wissur tur apkahrt samaitajis un ispohtijis. Ta pirma breesmiga degschana, no kurras mums tee stahsti fluddina, irr ta kas 79ta gadda pehz Kristus peedsimschanas gaddijahs. Tad arri tabs trihs pilsehtas: Herkulanum, Pompeji un Stabije pa wissam gabje pohsta, ar pelneem aisbehti. Pelni skrehje pahr juhru libds Sibries un Egiptes semni. Juhdsu juhdschm pulks pelnu pa gaisu apkahrt skraidija, ar siwru leetu sajanuschees nolihje, un wissur to semni pohstija, un lohpeem un zilwekeem atnesse nahwi. Trihs deenas pa wissu to srechki tam kalnam apkahrt deenas gaisma tilke apfumschota no tecu pelneem gaisa. Tabs peeminnetas pilsehtas ta no pelneem tilke apflahtas, ka ne weens winnas wairs ne warreja atrast. Til 1706ta gadda wihna kalna razzeji, semni raldami, to weetu atkal usgabje, fur schahs pilsehtas bija stahwejuschas, jo tee semmes eelscha atradde ehkas. — Taggad gan arri sinn, ka jau preeksch scheem laikeem kalns ugguni isstahwis; jo schahs wezzas pilsehtas, to semmes eelscha usgabje, irr ar lahwi bruggetas, un apfaksch tahm bruggetahm eelahm atradde wehl wezzakas lahwi kahrtas. — Pehz schahs breesmigas plohsischanas Wesuhws dauds simtus gaddus, ka leelaks, irr bijis meerā; jo tee Neemeri sawas jaunakas stahstu grahmatas pahr to ne to ne fakka. — Ta ohtra reise, ka kalns tannis laitōs pehz Kristus peedsimschanas plohsijahs, bija 1737ta gadda. Schi plohsischana gan ahtri pahrgahje, bet tatschu bija pahrlacku breesmiga. Tabs ugguns leefinas jeb ugguns stabht, kas is kalna zehlahs, bija til breesmigi, ka tohs arri skaidra pussdeena un pafcha saules spohschumā wissapkhart warreja redjeht.

Laffitajeem gribbedami wehl skaidraku sinnu doht, ka tas ar scha kalna degschanu un plohsischanu irr bijis, isteifim winneem to, to weens mahzhts wihrs, kas tanni pascha laikā us to kalnu bijis, kad degge, pahr to irr usrakstijis. Winsch fakka tā: Zilwekam firds lohti brihnojahs un fatrihz, kad tahdu leetu dabhu redjeht. Arri es to esnu stattijees. Pirms kalns sahze ugguni isstahw, jau us kalna wirsgalku parahdijahs balta duhmu padebbes, to wehisch itt ka farrohgu augsta gaisa wihzinaja. Kalna eelscha ruhze siwri, itt ka jau sataihjahs us to, kas gaidams. Tad kalns us reis sahze til breesmigi rausitees, ka ir eelsch Neapeles pilsehtas un us tahm fallahm tur apkahrt laudis sahze bai lotees, un ka arri teescham dauds pilsehtinu, kas kalnam blakkam, sageshwe un pulks eedsihwotaju stary tahm ehku druppahm sawu nahwi atradde un tilke aisbehti. Pehzal redseja, ka tas garich duhmu stabs, kas no kalna eelschas uskahpe gaisa, no ta leela karstuma jau palikke eesarkans, un tad ar laiku duhmu widdus drihs isstattijahs ka skaidra leefina, un pa brihscheem isweede deggoshus alminus gaisa, tohs wissapkhart nomehtadams. Krahteri jeb kalna rihtle pa johneem sprachge ar leelu trohskni. 12ta August deena eesahzahs tabs wiss-leelakas breesmas, to til zilweku azzis warr dabhuht redjeht. Pulksten 9 maffara duhmu stabs ar ween auge jo leelaks un palikke jo farkans, komehr pehdigi tilween spohschas leefinas rahdijahs, kas johneem zehlahs, johneem laidahs, un weena gabbala us wissahm pusschm sibbinus mette. Brihscheem leefinas kahpe pah-

leeku augsti, un tad arri leesmaini padebbeschi tai liddinajahs apfahrt un atspihdeja us to tumschu juhru. Schi bija pa wissam flussu, itt ka sabihjusees, klausohr sawu bahrdamu zeeminu. Us reis' angstajs leesnu stabs sittahs atpakkat ugguns pilna kalna rihkle, un itt ka jauks trohnsis no raibeem padebbescheem ween tik palikke; bet te nu zehlahs atkal tahds pats breesmigs leesnu stabs, arri zitti jo masi wehl blakkam iszehlahs un leels trohnsis itt ka bahrgs Deewa pehrkons atskanneja wissapfahrt; tad atkal wissi masi leesnu stabbi fritte atpakkat un nu tai weeta iszehlahs itt ka leela leesnu juhra; leesnu wilni burbuleja, wahrijahs un sittahs us augschu, ka wiss debbes no teem atspihdeja un palikke farkans, un wissas pilsehtas tur apfahrt, juhra un flintis palikke gaischas. Ar katru minuti leesnu dumpis palikke jo stipraks un dikraks; te us reis zehlahs jauns negants trohnsis, jo leesnu spehks norahwe krahtera mallas. Ar wahrdeem ne spehju nedf isfazzigt, nedf aprakstigt, kahdas isbailes, to skattoht, muns zilwekeem usnahze. Us to krahteru un kalna wirs-gallu nu sazehlahs duhmi ka pulks padebbeschu, un, kad ugguns no eefschas teem usspihdeja, tai tumscha nakti isfaktijahs ka purpura puschkis leelas zeppures galla. Brihnischks trohnsis un dshwiba tur bija eefschā, to manniya. Uzis ne apnikke skattotees, jo ar katru minuti parahdijahs jauns brangums; te sawada gaisma atspihdeja, te sibbinajahs, te atkal palikke tumsch, te atkal zits spohschums zehlahs. Nu us reis diwi farkani ugguns stabbi iszehlahs, kuru kahjas eefsch leesmahm, ka eefsch affins-juhra, stahweja. Brangi bija usskattoht, bet palikke wehl jaukuki, kad patlabban pilnajs mehness uslehze un ais teem garreem, no wehja schuhpoteem duhmu tohrneem itt ka selta wainags stahweja. Bet nu no kalna wirs-galla nogahsahs ta atschlihrise malla ar leelu ugguns straumi leija, un ne zit ilgi, tad ta bija lihds pirmu kalna eeleiju norittejuse. Bet ugguns straume ar to norautu semmi nu wehlahs eefsch teem wihua dahrseem, kas tur wiss-apfahrt jau senu bija eetaisiti un tur ohgas jau drihs bija eenahkuschahs. Baltas leesmas ween tur ischahwahs, fur schi breesmiga straume gabje, wissus auglus un wissu saltumu few appakscha isbedsinadama. Johneem atkal gahsahs wehl wairaf us leiju, un isfaktijahs glusche ka affins-straume, kam leesinas liddinajahs pa wirfu. Schi stranne ne bija zits, ne ka ta deggofcha lahwa. E. D.

(Bitta nodaka us preelshu.)

Sawadas lappas irr nodrikketas is Latwoeschu drauga pawaddona 48ta numbera, ar to wirsrafstu: Ka jaunekli mihkus seemas swehtkus swehti, un par 2 kap. sudr. pec mums dabbujamas.

(49tai un 50tai lappai pawaddons no wessela bohgena, fur eefschā: I. Dhtra apzerre- schana pahy to, ka Abbraams sawu wezzaku kalpa Elieseru irr isfuhstijis sawam behlam saim- neezi prezehi. II. Dseemas: 1) Seemas swehtkos, 2) Jisus zeefchanas laikā dseebama.)

Wrisw drikket. No Widssemes General-gubbernementes wusses: Dr. C. E. Napierky.